

INCZÉDY PÉTER

ÉVZÁRÓ GONDOLATOK...

BESZÉLGETÉS DR. BEER MIKLÓS VÁCI MEGYÉS
PÜSPÖKKEL

Ferenc pápa ezt az esztendőt az „Irgalmasság évének” hirdette meg. Felhívása ez volt: „Legyetek irgalmasak, mint az Atya, aki Jézus Krisztusban megmutatja igazi arcát, és ez az igazi arc az irgalom. Mi, itt Európában, Magyarországon a Szent Márton évvel kapcsolunk össze. A két gondolat, találkozik, hiszen Európa védőszentjéről van szó, aki itt született kis hazánk területén, és aki úgy ment át az európai köztudatba az egyik legismertebb, legkedveltebb szentként, mint aki irgalmat gyakorol. Aki a Jézusi tanítást, a hegyi beszéd tanítását ilyen frappánsan tudta képviselni, hogy megfelezte a köpenyét, tetteivel tulajdonképpen megfelezte, megosztotta **önmagát**, saját életlehetőségét.

Igen, ha a naptárra pillantunk, holnap éppen Márton napjára lapozunk.

Egy kicsit az irgalom fogalmát is boncolgatnám, mert hajlamosak vagyunk arra, akár a bibliai irgalmas szamaritánus története kapcsán is, hogy leszűkítsük a bajjutott emberrel gyakorolt könyörületre, vagy amikor kegyelmet gyakorolunk, de én azt hiszem, hogy Ferenc pápának a megnyilatkozásaiból és egyáltalán a Szentírás szövegösszefüggéseiből sokkal tágabb értelmet kap ez a fogalom, és ez pedig a másokról való gondoskodás. Egy tehetetlen kis csecsemő, aki megszületik, az máris irgalomra szorul, gondoskodásra, féltésre, törődésre. Ferenc pápa sokszor mondja, hogy csak az tud mások felé megértéssel, együttérzéssel gondolni, aki saját maga felfogja, hogy ő is mennyi mindent kapott. Kezdve onnan, hogy beleszülettünk egy szerető környezetbe, a szüleink védelmébe, utána jön az iskolánk, a neveltetésünk, a lehetőségeink, amit kaptunk, az adott történelmi helyzet minden ellentmondásával együtt, de

mégis amin keresztül volt esélyünk arra, hogy mi magunk állást foglaljunk, döntsünk, elköteleződjünk és azzá legyünk, akik ma vagyunk.

Tehát az irgalmasságnak ez a fogalma foglalkoztat, hogy mit jelent törődni másokkal, akiket az Úristen az utunkba hoz. Ez lehet persze a családjunk, saját gyerekeink, de mindazok, akikkel találkozunk sajátos hivatásbeli feladataink során. Valamilyen módon mindig másokért teszünk (vagy kellene tennünk) valamit. Sorolhatnánk a példákat. Tehát tulajdonképpen minden tevékenységünkben egymásra vagyunk utalva, és ez az, amit próbálunk az evangélium fényében megérteni, amikor a felebaráti szeretetet tekintjük át. Az irgalmas szamaritánus történetében is tulajdonképpen erre a kérdésre: „ki az én felebarátom”, mondja el Jézus a történetét. Amit kaptunk, azt nem önmagunkért kapjuk, hanem azért adja az Úristen, hogy azt megosszuk egymással jó testvérként. Innen indul el tulajdonképpen az a világszemlélet, vagy életszemlélet, ami mai történelmi helyzetünkben rávilágít arra a nagy ellentétre, ami a gazdagok és a szegények között húzódik. Amit sokszor ismételve, hogy senki sem választja meg azt, hogy hová szülessen. Ha ezt konkretizáljuk egy kicsit és kilépünk már az európai határokon túlra, akkor szembesül igazán az ember ezzel az óriási ellentmondással. Az első ilyen megrázó találkozásom a szomáliai csonttá soványodott gyerekek a képe volt. Az éhezés. Ez a kép nem ma került elém, hanem talán húsz évvel ezelőtt láttam ezt először. Kalkuttai Szent Teréz anyja ugyanezt vette észre Indiában, de hát bárhol a világon mindenütt megjelennek a társadalom peremére szorult emberek, és ugyanakkor a másik oldalon a tehetősebbek, a gazdagok.

Nem egyenlők a képességeink sem

Jézus a talentumokról szóló példabeszédben is szól az adottságaink különbözőségéről. Ez az, amit a hegyi beszédből ki kellene olvasnunk. Ahogy az Úristen felénk irgalmat gyakorol és esélyt ad nekünk, mindenféle vonatkozásban, ugyanezt várja el tőlünk is. Tehát amit kaptunk azzal segítsük a társadalmi ellentétek kiegyenlítését. Ez az a gondolat, ami foglalkoztatott az elmúlt évben is, hogy kimondhatjuk-e azt, nekem jogom van azokhoz az anyagi lehetőségekhez, amivel én rendelkezem. Egyrészt jogom van, mert örökölttem, mert megdolgoztam érte, de biztosan csak arra szolgál, hogy a saját kényelmemet, kedvtelésemet szolgálja és telhetetlenségemet kielégítse? Valamilyen módon benne van a mi keresztény hagyományunkban az osztozás is. Emlékszem gyerekkoromtól kezdve mindig volt Szent Antal perselye a templomainkban, a szegények perselye, a szegényekről való gondoskodásra. A betániai vacsora történetét sokszor emlegetem, amikor Jézus Júdásnak ezt mondja, aki ott méltatlankodik, hogy miért adja azt

a drága olajat az asszony lábára, és miért nem a szegényeknek adtuk, hogy ne bántsod ezt az asszonyt, szegények mindig lesznek veletek. Tehát nemcsak egy történelmi korban volt inség, nélkülözés. A mai nagyon fejlett társadalmunkban most is van földrengés, mint például éppen napjainkban Olaszországban, de most is van árvíz, szökőár, Amerikában, vagy Indonéziában, tehát mindig van valaki, aki a környezetemben most is segítségre szorul. A másokról való gondoskodás, a másokkal való törődés, ez az Úristen tervében egy állandó feladatként van jelen.

Nemrégiben temettünk egy öreg papunkat és a búcsúzatók között a helyi polgármester Széchenyit idézte mondván, hogy csak az él igazán, aki másokért él. Ezt nevezzük hétköznapi nyelven szeretetnek. Amikor nem parancsszóra, nem kényszerből, hanem tényleg önként, önzetlenül, együttérzésből, jó szívvel megosztjuk a lehetőséget.

Globalizált világunkban nagyon kiszélesedik ez az önzetlen másokért tenni szándék

Amikor a mai helyzetet látjuk, és ezekkel az égető kérdésekkel szembesülünk, amelyek a mai európai társadalomban, de a mi magyar társadalmunkban is jelen vannak, bizony nagyon meghökkentenek bennünket. Régebben is értesültünk arról a rádióból, televízióból, hogy mi van Bangladesben, vagy éppen Afrikában. De most, amikor elindult a népvándorlás és egész testközelből találkozunk a segélykérésnek ezzel a problémájával, most már ez olyan helyzet amellyel, ha tetszik, ha nem, foglalkozni kell. Persze az is igaz, hogy mostanság szinte csak ez a bevándorlás a téma, ebben egymásnak feszülnek a szélsőséges álláspontok és közben nem vesszük észre az itthoni cigányság helyzetét, amit már régen meg kellett volna oldani. Ezt a belső társadalmi ellentétet, ami nem csak a fizikai szegénység, vagy az éhezés meg a munkanélküliség problémáját jelenti, hanem a lelki, szellemi elesettséget is. Az, hogy újra alfabetizmus van Magyarországon, az egy borzasztó dolog.

Ez a migráció ráébreszt bennünket itt Európában, hogy nagyobb összefüggésben foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel, Ezt a gondolatot próbálom saját magamban is elrendezni, hogy a mi európai helyzetünk (Magyarországot is beleértve) világviszonylatban, ha tetszik, ha nem, ki kell mondani, egy elkényeztetett kisebbségnek a helyzete. Hét és fél milliárd emberről beszélünk, csak megjegyzem, hogy ez létszám a mi életünk alatt nőtt háromszorosára. Egy ekkora népességben a mi európai helyzetünk – a jó mód szempontjából – a felső 10-20%-ába tartozik. Ezt nem akarjuk tudomásul venni. Mindig irigykedve tekintünk a nyugatiak felé, hogy bezzeg ott mekkora fizetések vannak

Nem ártana egy kicsit tudatosítani magunkban, hogy mi is a jóléti társadalmakhoz tartozunk. Tudjuk azt megbecsülni, amink van és tudjuk kimondani azt, hogy köszönöm Istenem, hogy egészséges vagyok, hogy otthonom van, hogy van munkalehetőségem, hogy van családom, van a könyvespolcomon könyv, vagy mondhatjuk nyugodtan, hogy hozzájuthatunk az interneten keresztül a világirodalom kincseihez is. Miért nem tudunk ennek örülni? Miért nem tudjuk ezt megbecsülni?

Számталanszor előhozom a tornasornak a példáját, ami szerintem mindig egy kicsit eligazít, hogy ha én mindig azt nézem, hogy a képzeletbeli, vagy lelki tornasorban, vagy szellemi tornasorban kik vannak jobb helyzetben nálam, és ezért irigykedek rájuk, akkor mindig elégedetlen leszek, féltékeny leszek, frusztrált leszek. De ha azt nézem, hogy milyen hosszú az a tornasor lefelé, akkor talán egy kicsit elégedettebb leszek és talán egy kicsit nagylelkűbb is. Ezen is sokszor elgondolkodom, hogy lélektanilag miért van az, és ez Jézus példabeszédeitől kezdve mind a mai napig igaz, hogy miért szívtenek a gazdagok?

Miért a szerényebb körülmények között élő emberek tudnak nagylelkűnek lenni? Itt valami összefüggésnek kell lenni, a szív megkeményedése, ugye ez a bibliai kép, hogy a kőszívet kicserélem és adok új szívet nektek, az érzékenység, az együttérzés mások felé ez a mi emberségünk minősítése. Az előbb idéztem Széchenyitől, hogy az él igazán, aki másokért él, vagyis akiben van emberség ebben az értelemben, hogy van együttérzés, empátia. Azt mondja Jézus, hogy a szeretet kockázata, az adományod rejtve maradjon. Ebben az emberségünkről van szó. Most amikor ezt a migráns--helyzetet elemezzük, ember legyen a talpán, aki itt egyértelmű, okos tanácsokat tud adni. Az viszont tény, hogy ezt a hatalmas tömegmozgást megállítani már nem lehet. Európában 500 millióan vagyunk és a világ többi részén meg ott él 7 milliárd társunk. Ez már önmagában a kiegyenlítődés fizikai törvényei, vagy a közlekedőedények törvénye szerint is a kiegyenlítődés felé törekszik. És akkor még nem beszéltünk a mozgás okairól! A háborúkról, az ökológiai gondokról. Itt olyan óriási mozgató tényezők vannak, amit megállítani nem lehet. Azért mondom, ez egy axióma, hogy ezt a tömegmozgást megállítani nem lehet. A másik axióma, hogy valamilyen módon nekünk most itt Európában, Észak-Amerikában, a jóléti társadalmakban valamekkora erőfeszítést, áldozatokat kell hozni, ha tetszik, ha nem. Az egyik megoldás az, hogy kinyitjuk a határokat. Ez a lehetőség azonban az integrációnak a problémájával találkozik, és felveti a kérdést, hogyan tudunk integrálni, amikor eddig a cigányokat sem sikerült integrálnunk. A másik lehetőség viszont, amit a politikusok mondanak, hogy a segítséget vigyük oda és ne a bajt hozzuk ide. Ez egy nagyon szellemes mondás, de akkor valóban vigyük oda érdemi segítséget. Nekem persze vannak ilyen rögz

eszmém, amit óvatosan szoktam mondani, talán tényleg nem kellene annyit költeni az autóversenyekre, vagy a profi futball stadionokra, meg lehetne még sorolni tovább, amit mi észre sem veszünk, mert ez hozzátartozik az életünkhöz, mint pl. a szórakozás. A harmadik kérdés, ami tulajdonképpen az előző kettőből következik, hogy jó lenne egy kicsit megint magunkba nézni. Egy kicsit filozofikus, de inkább vallási megközelítéssel feltenni ezt a kérdést, hogy tulajdonképpen miért is élünk? Mi végre vagyunk itt a Földön? Próbáljuk ezt kikerülni, de mégiscsak kikerülhetetlen jövőbeli tény, hogy egyszer meg fogunk halni. Ehhez nem kell különösebb próféta tehetség. Ezzel időnként szembe kellene nézni. Jézus példabeszéde szerint te gazdag most újabb csűröket akarsz építeni, vagyont gyűjteni, hát éjjel számon kéri a lelket, kié lesz az, amit gyűjtöttél? Egy kicsit ilyen filozofikus önvizsgálatra is szükség lenne, és akkor itt megint visszatérünk oda, hogy attól vagyunk-e emberek, hogy mennyi pénzünk van, vagy pedig attól vagyunk emberek, hogy a pénzünkkel mennyi jót tudunk tenni? Vagyis mennyi emberségünk van. Milyen szép magyar szó ez az emberség. Ez sugallja ezt a nagy bölcsességet, hogy az együttérzésből, a szeretetből vagyunk emberek a szó valódi értelmében. És ez az, amire Jézus tanít, ez az Úristennek a terve velünk, hogy így akar bennünket az emberségünkben magához felemelni.

2016. november 11.

Köszönöm a napjainkra és jövőnkre is eligazító év végi visszatekintést a magam és a KOINONIA olvasóinak nevében is.

HORVÁTH RICHÁRD

KERESZTÉNYSÉG ÉS EMBERI HALADÁS

A KERESZTÉNYSÉG egyik alap gondolata szerint az emberi örökkévalóság milyensége attól függ, azon fordul meg, hogy ezt az állomást, ezt az arasznyi létet az időben, ami itt a földön kinek-kinek kijut, kiki hogyan használja ki, hogyan tölti el. Milyen érdemeket szerez. Itt van az idő nagy méltósága és fensége: órák, napok, évek, sőt: pillanatok sorsától, tartalmától függ az emberi örökkévalóság. Ezek minősítik. Véglegesen minősíti a halál pillanata.

A felületes szemlélő azt hinné, hogy ennek a tudatnak a súlya megbénítja az embert. Pedig nem bénítja meg, csak megremegteti időnkint, és a felelősség roppant súlyát érezhetővé mozdítja a lélekben a földi lét felé. Folytonos elégedetlenség az igazi keresztény lelkület — az elvégzett munkával, az elért eredménnyel szemben. Mindig kevesli ezt. Mindig úgy érzi, hogy többet

is tudott volna tenni, jobbat is tudott volna érezni, igazabban is tudott volna gondolni.

Aki megelégedett önmagával és elfekszik kényelmesen ennek az elégedettségnek semmittevő állapotán, az visszafelé, az lefelé kezd zuhanni. Annak szívében már megfogamzott a gőg, ami minden tisztán- és helyesen látás tükrén az első és a legállandóbb, legletörhetlenebb homály.

A lelki élet bölcsessége: a mindig többet, a mindig előre.

Éppen ezért értelmetlen azoknak a felfogása és ítélete a kereszténységről, akik az emberi haladást, az emberi fejlődést, a holnapot, az emberi találékonyság gazdagságát, a cselekvés frissességét féltik tőle és emiatt üldözik. Ez csak látszat-keresztények, vagy fél-lelkű keresztények után leszűrt ítélet lehet, ha tapasztalat az alapja, de ha nem ez, akkor messze-keringés és tudatlanság a felől, amit kereszténynek, amit krisztusinak, amit kereszténységnek nevezünk.

Van-e serkentőbb tudat annál, mely folyton nyugtalanít, űz és hajt, sarkall és lendít, hogy: használd ki az időt, mert napjaid meg vannak számlálva; használd ki az időt, mert minden pillanatra az időtlenség értéke borulhat, vagy minden pillanatod az időtlenség kifosztását okozhatja. És kell-e nagyobb serkentés a tette, mint az a hit, hogy minden tettemen az Örökkévaló szeme pihen, minden gondolatomon át az ő szemének sugara ragyog, minden érzésem az ő szíve dobbanásától veheti ütemét.

DRYP

SZABADLÁBON A TŐKE

Csatlósból gyarmattá - ezt címet izlelgettem, amikor „uniós egyesült erővel” aláírtuk Kanadával a CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement) betűszó néven ismertté vált átfogó gazdasági és kereskedelmi egyezményt. Miért is? Mert az immár több mint negyedszázada sorsfordítóként feljegyzett évszámunk is egy pszeudo szabadkereskedelmi megállapodás eredményeként születhetett meg – amit ma a rendszerváltás dátumaként tartunk számon a naptárban. Az azóta eltelt két és fél évtized pedig talán elegendő idő, hogy ki-ki eldöntse milyen következményekkel járt ez a szabadpiaci versenybe való részvétel a társadalom tagjai számára. A társadalom széles, magát sajnos nem is alaptalanul vesztesnek érző, körülményeit kedvezőtlennek megélt részére sokszor a gyarmati sorsot idézték a szűk bérmunkás lehetőségek, különösen a valamikor ugyan korlátozott, de mégis kiszámíthatóbb munkalehetőségek idejére emlékezve. Akkor jutott először eszembe,